

Oy Juridique Espoo

Valopoiju 4 B 36
02320 Espoo

puhelin 09-801 11 31 e-mail: juridique@kolumbus.fi Ly 0690808-7
kotisivu: www.juridique.fi fax 09-8013659, päivystyspuhelin 040-7312383
pankkiyhteys: FI86800019004 15747 tai FI15157804120021636

**Varatuomari Arjo Suonperä:
Tes-kierroksen 2019-20 isot kysymykset.**

Tes-kierroksen vaatimukset ja tulokset liittyvät taas kerran niin työmarkkinoitten valta- ja voimasuhteisiin ja työvoiman hintaan, tulonjakoon, elintasoon myös työmarkkinoitten ulkopuolella, vapaa-aikaan, terveyteen, työturvallisuuteen, työ- ja vapaa-aikaan, asumiseen, kuin myös politiikkaan ja nyt erityisesti hallituspolitiikkaan ja tulevaisuuteen. Välillisemmin varsinkin kierroksen tulokset vaikuttavat lainsäädäntöön ja valtion ja kuntien tulonhankintaan ja rahoitukseen.

Julkisuudella on iso merkitys ja kuka sen pystyy kirjoittamaan, eikä kovin montaa vaatimusta saada sen avulla esiin, vaan on priorisoitava, mistä tehdään tärkeintä. Se vaikuttaa myös jälkipeliin, koska julkisuudessa sitä kysytään, kumpi tärkeissä kysymyksissä voitti vai oliko tulos edes tasapeli. Niinpä nyt julkisuuden rummuttamiksi kysymyksiksi on nostettu Kiky-sopimuksen ilmaistuntien poistaminen ja miten tes-kierros ja sen tulokset vaikuttavat maan hallituspolitiikan ja hallituksen elinpäivien jatkumiseen, erityisesti kierroksen väitetyt vaikutuksen työllisyysasteeseen palkankorotusten tason kautta, kun hallitus on hirttänyt jatkonsa työllisyysasteen ja sen myötä verotulojen nostamiseen.

Palkansaajapuolella isoimmasta päästä olevia kysymyksiä ovat:

1. Ay-liikkeen merkityksen ja arvovallan palauttamisyrietykset, koska valtakunnanpolitiikassa pitkään puhaltanut oikeistopuolueitten ylivalta ja sen harjalla Sipilän hallituksen sanelupolitiikka ay-liikkeen nujertamiseksi, jonka tuloksena oli torjuntataistelussa Kiky-sopimus ja sen ilmaistunnit työntäjille ja työeläkemaksujen rahoituksen maksuosuuden siirtäminen enemmän työnantajilta palkansaajille.

Osin symbolisesti tätä arvovallan palautusta ay-liike yrittää vaatimalla Kiky:n ilmaistuntien poistamista sopimuksista ja tämän arvovallan palautusyrityksen vuoksi työnantajaleiri niin sitkeästi vastustaa ja viivyttää sopimusten tekoa yrittäen sitoa poistamisen myös palkankorotusten pienentämisvaatimukseen. Työeläkemaksujen siirto palkansaajille on jäänyt julkisuudessa ja neuvotteluissa syrjään, vaikka taloudellisesti sillä olisi palkansaajien kannalta suurempi merkitys, mutta sen palauttaminen takaisin työnantajien maksettavaksi ei nauttisi yleiseltä mielipiteeltä yhtä suurta tukea kuin ilmaistuntien poistovaatimus.

Toki Kiky-tuntien poistaminen on samalla taistelua työajan lyhentämisen ja vapaa-ajan lisäämisen puolesta, jotka molemmat ovat merkittäviä tulevaisuusasioita. Ennen Kiky-tuntien antamista työnantajille oli Suomessa tilastoitu viikkotyöaika tehtyinä tunteina keskimäärin 38,5 tuntia, vaikka laki ja sopimukset olisivat mahdollistaneet 40,2 tuntia.

2. Toisena isona kysymyksenä on tietenkin palkankorotusten taso ja muoto, miten tulokset satavat kaikille palkansaajille, ja tähän vaikuttavat sopimuskauden pituus ja palkankorotusten prosentti-tai euromääräisyys ja tuleeko se yleis- vai taulukkokorotuksena vai jääkö osa korotuksesta ns. paikallisesti sovittavaksi ja jaettavaksi ja lykkääntykö se esimerkiksi tämän paikallissopimisen vuoksi.

Kun ay-liikkeen veto-oikeudeksi koettu työmarkkinoiden keskusjärjestösopimusten aika päättyi oikeistopuolueitten vaalivoittojen hurmassa siihen, ettei työnantajien keskusjärjestöllä EK:llä enää ole oikeutta tehdä sitovia keskusjärjestösopimuksia, on monimutkaisemmaksi muuttunutta sopimuksentekoa pyritty rasvaamaan vaatimalla, että tulisi noudattaa ventialojen edustavan päänavaajaliiton tekemää sopimusta yleisenä palkankorotuslinjana. Sellaiseksi on yritetty julkisuudessa leipoa Teollisuusliiton (entinen Metalliliitto, johon fuusioitiin eräitä muita saklaisia liittoja) ja Teknologialiiton välistä teknologiateollisuuden tessiä, joka on 2-vuotinen, jonka aikana palkankorotus on yhteensä 3,3 %, josta osa on paikallisesti sovittava. Vuositasolla sopimus ei tuo 1,65 %:n korotusta, eikä selkeästi julista Kiky-tuntien poistamista, vaikka työntajapuoli siihen suostuikin, mutta vaikuttaa siltä, että poistamisen hintana on palkankorotus jäänyt aika heikoksi ja lisäksi työntajat ovat julkisuudessa selitelleet, ettei Kiky-tuntien poisto ole ilmaus yleisestä linjasta, koska niistä oli edellisellä kaudella sovittu vain sitä kautta koskeviksi, eikä pysyviksi, kuten työnantajat useimpien muitten alojen osalta väittävät.

Työnantajien taholla isoina kysymyksinä on pidetty:

1. Niukka palkankorotus ja siitä suuri osa paikallisesti sovittavaksi, koska paikallinen sopiminen yleensä murentaa ay-liikkeen valtaa ja keskinäistä solidaarisuutta.
2. Kiky-tunneista kiinni pitäminen tai niiden myyminen pienempien palkankorotusten saamiseksi ja ay-liikkeen arvovalan ja vetovoiman heikentämiseksi.
3. Kokoomuksen ja oikeistopuolueitten valtakunnan politiikan tukeminen pyrkimällä työmarkkinaselkkauksilla ja palkankorotusten merkitystä työllisyysasteen heikentymiselle suurentelemalla ja näin pyrkien demarivetoisen nykyisin vasemmistovoimien tosiasiallisen vähemmistöhallituksen kaatamiseen.